

Smysl a jsoucno

Jsoucno není nikdy zcela beze smyslu, ale dává nějaký smysl, jinak bychom je ani nemohli považovat za jsoucno. Přístup ke jsoucnu resp. ke jsoucňům tedy musí vždycky nějak počítat s „nějakým smyslem“; předem považovat něco za prostě smyslu, za nesmyslné či protismyslné atd. znamená ztížit si nebo přímo znemožnit si přístup k němu či k nim. Už sám pokus o to, přistoupit k něčemu jako ke jsoucím znamená počítat s tím, že toto jsou nějaký smysl má, i když (zatím) nevíme přesně jaký; takže přistupovat k něčemu jako ke jsoucím v sobě nutně zahrnuje také přistupování ke smyslu, přinejmenším ke smyslu toho jsoucího, ke kterému přistupujeme. A teď přichází ta základní otázka: jak se od sebe liší přistupování ke jsoucím od přistupování k jeho smyslu, eventuálně od přistupování ke smyslu vůbec? Můžeme „smysl“, tj. jakýkoli smysl, tedy i smysl čehokoli jsoucího, považovat za „jsoucí“? Můžeme smysl něčeho považovat za jsoucí? A můžeme za „jsoucí“ považovat dokonce i smysl něčeho, co samo jsoucí není? Můžeme tedy považovat za „smysluplnou“ (tj. nějaký smysl dávající) otázku po „smyslu smyslu“? Ta otázka má určitě nějaký smysl, pokud připustíme, že smysl může mít i něco, co není jsoucí. Ale jak si to vůbec můžeme pomyslet, že má smysl něco, co „není“, tj. co není „jsoucí“? V čem může spočívat „jsoucnost“ smyslu něčeho, co není, co není jsoucí? Jaký má nebo může mít smysl tázat se po „jsoucnosti“ smyslu, který může být smyslem i něčeho, co není? Ovšem co to po pravdě znamená, že něco „jest“ nebo že něco „není“? Není snad nakonec sama otázka po tom, co „jest“ (jakož i po tom, co „není“) otázkou smyslu? Což sama otázka neznámá, že se tážeme nejen po jsoucnosti, ale také po smyslu? A to nejen po smyslu té jsoucnosti resp. po jsoucnosti toho, na co se ptáme, nýbrž i po smyslu oné otázky samé? Vždyť otázka buď dává smysl nebo nedává, má smysl nebo nemá – ale nedává-li dobrý smysl, je vadná, chybná, nesprávná – ale je přece „jsoucí“, byla-li jednou položena – či ne?

(Písek, 141025-1.)